

gjørende, staar over alle Former, jeg havde nær sagt over det konstitutionelle Spørgsmaal, skjøndt det er jo rigtig nok — det er væsentlig gjennem dem, at hele den samlede Partianskuelse gjør sig gjældende. Jeg kan ikke begynde at tale om dette, uden at jeg, som jeg altid gjør, naar jeg kommer med saadanne almindelige Anskuelser, tillige maa fremhæve, at jeg paa ingen Maade kan identificere mine Anskuelser med den høie Regjerings. Jeg ønsker videre Fremskridt, end Regjeringen vil gaa med til — i kirkelige Sager — i Skolevæsenet, i det Mindste i det høiere Undervisningsvæsen; selv den nye friske og gode Lov om den høiere Undervisning gjennemføres efter min Mening ikke godt af Regjeringen. Jeg vil ikke tale om Indenrigsministerens Sager. Indenrigsministeren er den eneste af Ministrene, der har været ret heldig i at gjennemføre Lovene. Jeg tilstaar, at jeg væsentlig der har befundet mig i en isoleret Stilling i Modsætning til Flertallet, idet jeg ikke har kunnet med det stemme for disse af Indenrigsministeren fremlagte Love. Jeg vil heller ikke tale om de udenrigske Forhold, det er muligt, at de kunne være høist fortræffelig førte, jeg kjender dem ikke, vi kjende dem — jeg siger desværre — slet ikke. Finantspolitikken er nu noget af det Vigtigste. Jeg maa tilstaa, at jeg har maattet stille mig saa bestemt, jeg kunde, i Opposition til det, der er noget af det Væsentligste i Finantspolitikken, Spørgsmaalet om hele Aarets Balance. Jeg staar paa det Standpunkt, der blev indtaget for et Par Aar siden af det nuværende Ministerium, og som det samme Ministerium nu, uden at Forholdene i Overrigt i mindste Maade ere forandrede, er gaaet saa fuldstændig bort fra. Jeg kan i det Væsentlige gaa med den ærede Finantsminister med Hensyn til Skattereformer; men det er jo ganske vist Enhver bekendt, at det er meget langt fra, at han er villig til med Styrke at arbejde for alle de Ting, jeg her kunde ønske. Jeg kunde gaa meget videre, naar jeg vilde opregne alle de Punkter, hvori jeg er utilfreds med de Anskuelser, der specielt repræsenteres af Ministeriet. Men mine Herrer, man har ikke Lov til kun at kritisere, uden at ville sætte Noget i Stedet. Naar der er det mest bestemte Valg mellem den nuværende Regjering og det Parti, der her møder med store og stærke Fordringer for at rive ned, — jeg haaber i det Mindste, at det maa være Jøerne bevidst, at de have en Forpligtelse til at være i Stand til at opbygge Noget i Stedet — saa er Valget mig ikke tvivlsomt, og det er navnlig Tilfældet, naar jeg ser paa alle de enkelte Sager, der her er Spørgsmaal om, at Valget ikke paa nogen Maade kan være mig tvivlsomt. Uagtet det tidt og mange Gange er indbegaaet, saa er dog atter det Spørgsmaal bragt frem, hvor villigt til Reformer og Fremskridt og Imødekommen i disse Sagers Behandling det ærede Parti som Helhed har været. Der er ganske vist en vis Sympathi

mellem det ærede Medlem for Beile (Th. Nielsen), og mig, det ærede Medlem er en friskindet Mand, men det gaar med Hensyn til ham som med andre af det ærede Medlems Partifæller, med hvem jeg sympathiserer, at vi, trods vor Sympathi, altid stemme mod hinanden. Jeg skal ret strax komme til, hvad jeg egentlig tror, er den dybere Aarsag dertil. Det ærede Medlem talte nu blandt Andet om kirkelige Sager, han talte ikke blot om den geistlige Lønningslov, i hvilken Henseende han er tilstrækkelig indbegaaet, men han holdt sig sig navnlig til Valget og sagde, at der var et Punkt, hvor Ministeriet ikke vilde vise den mindste Imødekommen. Jeg vil ikke tale om det Skridt, jeg selv foretog ved at forsløge et Kompromis; men jeg vil kun nævne, at jeg foreslog, at man, naar man ikke kunde bruge det, som Ministeriet havde foreslaet, skulde gribe til den slesvigske Valgmaade, som netop nogle af Jøerne havde udtalt sig for. Jeg nævner ikke dette for at minde om mig selv, men kun for at minde om, at det var et Forslag, om hvilket Ministeren erklærede, at det var et Kompromis, som man kunde arbejde med. Men det synes næsten, at det var som Følge af denne Erklæring af Ministeren, at man umiddelbart derefter negtede Sagens Overgang til 2den Behandling. Det ærede Medlem fra Ribe (B. Holm) talte om, hvorledes man fra Regjeringens Side havde tilbagevist Alt; men jeg vil spørge, er der nogen tænkelig stærkere Tilbagevisning end den hele Række af Dagsordener, hvormed man morede os i forrige Samling? Er der nogen mere eien-dommelig Maade, hvorpaa man kan tilbagevise Alt, end disse Dagsordener, som vare det meget karakteristiske Udbytte af forrige Samling? Jeg skal fortsætte et Øieblik med disse Sager; det er ganske karakteristisk at betragte dem. Retsvæsenets Gebet er noget af det Æneste, hvor det er gaaet ganske heldigt; de store enkelte Love i denne Retning har man ladet passere, og jeg tror næsten, det er, fordi det er vanskelig for Andre end Juristerne at røre derved. Naar imidlertid det ærede Medlem for Beile (Th. Nielsen) spurgte, hvor bliver Rævningsreformen af, saa er der, hvis jeg ikke tager fejl — det var før min Tid — ikke blot een men to, om ikke flere Gange, indbragt Forslag desangaaende (En Stemme: Ikke fra Regjeringen). Ja, de Herrer ere jo ellers ikke saa bange for at benytte det private Initiativ. Der har været indbragt Forslag af de Mænd, som mere end Andre her i Landet have behandlet disse Emner, men hvem har stemt imod disse Forslag og endog negtet dem Overgang til 2den Behandling? Jeg er aldeles overbevist om, at der har været indbragt saadanne Forslag (Primestad: Der har 2 Gange været indbragt Forslag fra Regjeringen). Ja, disse Forslag ere just ikke blevne negtede Overgang til 2den Behandling; men jeg sigter til et Forslag af afdøde